

**Een inventariserend archeologisch veldonderzoek aan De Marsen te Zuidwolde,
gemeente De Wolden (Dr.)**
Steekproefrapport 2006-02/03
ISSN 1871-269X

Inleiding

Op 1 februari 2006 is in het plangebied aan De Marsen te Zuidwolde, gemeente De Wolden, een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd. De onderzoekslocatie wordt in het noordwesten begrensd door straat De Marsen en in het noordoosten door de perceelsgrens van De Marsen 51. De zuidelijke en oostelijke begrenzing van het plangebied wordt gevormd door de bebouwing van de Wetsteen (RD-centrumcoördinaten 225,025/520,825; voor de ligging zie Figuren 1 tot en met 3). Op de ongeveer 2300 m² grote onderzoekslocatie zijn grondboringen verricht. Het terrein ligt op ongeveer 7,5 m boven het NAP.

De bodem in het plangebied bestaat uit een veldpodzol met lemig fijn zand en keileem of potklei beginnend tussen 40 en 120 cm beneden het maaiveld, tenminste 20 cm dik (classificatie bodemkaart Hn23x met grondwatertrap V*: gemiddelde hoogste grondwaterstand minder dan 40 cm en gemiddelde laagste grondwaterstand meer dan 120 cm beneden het maaiveld. De asterisk geeft aan dat het om een droger deel van grondwatertrap V gaat). Op de Fysisch Geografische Kaart van Drenthe 1:50000¹ ligt het plangebied op een stuwwal, ontstaan door landijs met een grondmorene binnen 40 tot 120 cm onder het maaiveld en een dekzandpakket met een dikte van 40 tot 120 cm (classificatie Sg1gn). In de Grote Historische Atlas van Nederland 1:50000, 2 Noord-Nederland 1851 - 1855² en op de Atlas van Huguenin³ staat het terrein aangegeven als weiland. Het gebied is in gebruik geweest als woonwagenterrein, maar was ten tijde van het veldonderzoek onbewoond. Het terrein was grotendeels bestraat en nog bebouwd met drie toiletgebouwtjes.

---

¹ Nijland, G., R.J. de Lange en J.C. Smittenberg 1982. *Milieukartering Drenthe 1974-1978. III Fysische Geografie. Bijlage II: Fysisch Geografische Kaart van Drenthe schaal 1:50000*. Rapport Provinciale Planologische Dienst van Drenthe, Assen.

² Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland, 2 Noord-Nederland 1851-1855, schaal 1:50000*. Wolters-Noordhoff, Groningen.

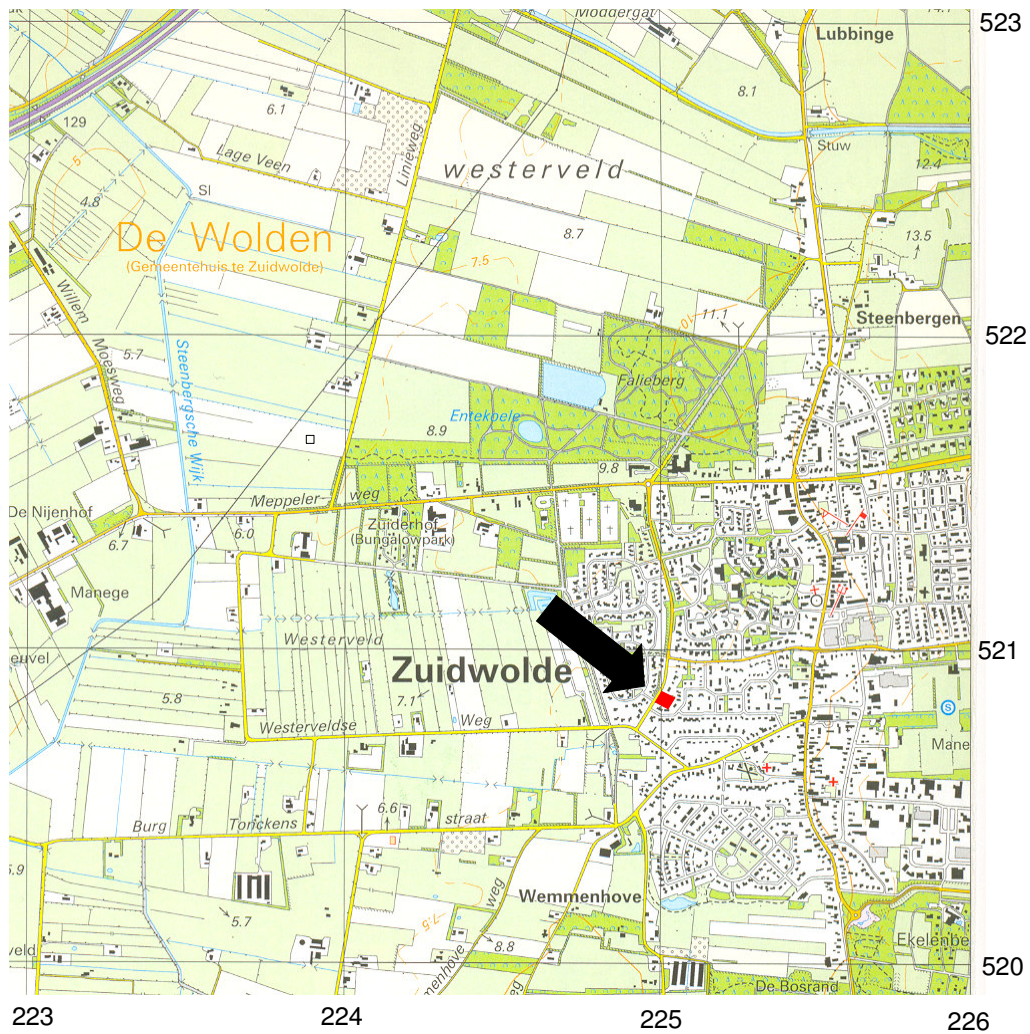
³ Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. *De Atlas van Huguenin: Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland 1819-1829*. Heveskes Uitgevers, Groningen/Veendam.

Het plangebied heeft een middelhoge trefkans op archeologische waarden op de Indicatieve Kaart voor Archeologische Waarden (IKAW) [zie Figuur 2]. Uit het plangebied zelf en de directe omgeving ervan zijn geen archeologische vondsten bekend in het Archeologisch Archief (CAA) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). De dorpskern van Zuidwolde, daterend uit de Late Middeleeuwen (1050 tot 1500 nC) staat in het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de ROB vermeld als terrein van hoge archeologische waarde (monumentnummer 15298, CMA-nr. 22A-015).

Aanleiding en doel

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van gemeente De Wolden, vertegenwoordigd door dhr. J. Klooster. De aanleiding is de geplande herinrichting van het terrein.

Het doel van het onderzoek is vast te stellen of in het plangebied nog onverstoorde archeologische grondsporen verwacht kunnen worden. Hiertoe is de bodem onderzocht op de gaafheid van het bodemprofiel en de eventuele aanwezigheid van archeologische cultuurlagen en voorwerpen.

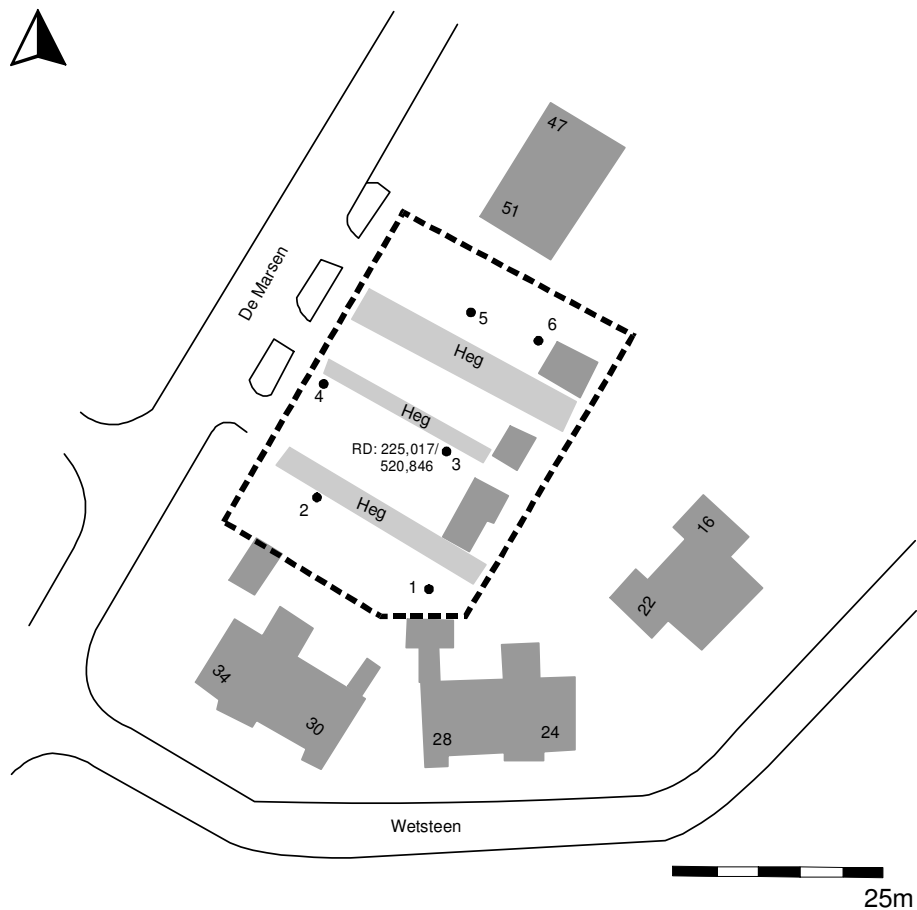
Figuur 1. Zuidwolde, De Marsen. Overzichtskaart 1:25000. De onderzoekslocatie is in rood en met een pijl aangegeven. [Naar: ANWB 2004. *Topografische Atlas 1: 25000 Drenthe*. ANWB, Den Haag].

Methoden en technieken

In het ongeveer 2300 m² grote plangebied zijn zes grondboringen verricht. De boringen zijn verdeeld over het terrein en ingemeten aan de hand van de bestaande bebouwing. Voor de precieze ligging van de boringen wordt verwezen naar Figuur 3.

Alle boringen zijn met een 10 cm edelmanboor uitgevoerd. Aan de hand hiervan is de opbouw van de bodem bepaald. De opgeboorde grond is met de hand doorzocht op archeologische indicatoren zoals aardewerk, metaal, houtskool en bewerkt vuursteen.

De RD-coördinaten van boring 3 zijn ingemeten met behulp van het Global Positioning System (GPS) [zie Figuur 3].

Figuur 3. Zuidwolde, De Marsen. Situatietekening met de boorlocaties. De genummerde punten geven de uitgevoerde boringen weer. De zwarte onderbroken lijn geeft de begrenzing van het plangebied aan.

Resultaten

De beschrijvingen van de boringen zijn weergegeven in de boorstaten. Deze zijn bijgevoegd.

De bodem in het plangebied is grotendeels verstoord. In vier van de zes boringen zijn de restanten van een podzolprofiel aangetroffen (boringen 1 tot en met 4). Alleen in boring 1 was een afzonderlijke laag van het podzolprofiel te herkennen. Het betreft de overgangslaag van de B-horizont (inspoelingslaag) naar de C-horizont, op een diepte van 65 tot 80 cm onder het maaiveld. In de overige boringen is het podzolprofiel te sterk verstoord om echt afzonderlijke lagen te kunnen herkennen. In boringen 5 en 6 is helemaal geen podzolbodem aangetroffen. In vier van de boringen (nummers 2, 3, 5 en 6) is een pakket opgebracht geel zand onder de bestrating aanwezig. Dit zand is opgebracht voor het aanleggen van de bestrating van het terrein. Boringen 1 en 4 zijn gezet op plaatsen waar geen bestrating aanwezig was. Het opgebrachte gele zand is op deze plaatsen niet aanwezig.

Tijdens het veldwerk zijn in de boringen en aan het oppervlak geen archeologische materialen of cultuurlagen aangetroffen.

Conclusies en advies

De bodem in het plangebied is op alle boorlocaties verstoord. In vier van de zes boringen is een verstoord podzolprofiel aangetroffen. Het gaat echter in alle gevallen om een vrijwel geheel door elkaar gemengde restant van een podzobodem. In de twee andere boringen is helemaal geen podzolprofiel waargenomen. Eventuele archeologische grondsporen zullen sterk verstoord of zelfs geheel verdwenen zijn. Uit het plangebied zelf en de directe omgeving zijn geen meldingen bekend van terreinen of vondsten van archeologische waarde in ARCHIS.

Naar aanleiding van de resultaten van het bureau- en veldonderzoek concluderen wij dat de kans op onverstoorde archeologische grondsporen in het plangebied klein is. Op basis van de huidige staat van kennis zijn beperkende en/of beschermende maatregelen niet wetenschappelijk verdedigbaar. Archeologisch vervolgonderzoek wordt voor het plangebied aan De Marsen te Zuidwolde dan ook niet noodzakelijk geacht.

Wel wijzen wij er op dat indien desondanks bij werkzaamheden archeologische vondsten worden gedaan of sporen worden waargenomen, deze volgens de Monumentenwet 1988, artikel 47, gemeld moeten worden bij de gemeente De Wolden en bij de provinciaal archeoloog, dr. W.A.B. van der Sanden⁴.

Zuidhorn, 4 mei 2006

Voor akkoord,

drs. I Woltinge

dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

---

⁴ Werkplek: Drents Plateau, telefoon 0592 - 305932